

OBSAH

ÚVOD / 7

PRAVĚK / 9

PALEOLIT / 9

MEZOLIT A NEOLIT / 10

DOBA BRONZOVÁ A ŽELEZNÁ / 12

STAROVĚK / 15

STAROVĚKÝ EGYPT / 15

Architektura / 16

Sochařství / 18

Malířství / 18

Umělecké řemeslo / 19

MEZOPOTÁMIE / 19

Architektura / 20

Sochařství a umělecké řemeslo / 20

SÝRIE A PALESTINA / 21

INDIE / 23

Architektura / 23

Sochařství / 24

Malířství / 24

Umělecké řemeslo / 24

ČÍNA / 24

PŘEDŘECKÉ KULTURY / 26

Kréta / 26

Architektura / 26

Malířství / 27

Umělecké řemeslo / 27

Mykénská civilizace / 28

Architektura / 28

Umělecké řemeslo / 28

STAROVĚKÉ ŘECKO / 29

Vázové malířství / 30

Architektura / 31

Sochařství / 35

ANTICKÝ ŘÍM / 37

Etruskové / 37

Římské umění / 38

Architektura / 38

Sochařství / 39

Malířství / 40

Křesťanská antika / 41

Katakomby / 42

Sochařství / 42

Architektura / 42

Mozaiky, knižní malba / 44

STŘEDOVĚK / 45

BYZANTSKÁ ŘÍŠE / 45

OBLAST ISLÁMSKÁ / 46

OBLAST ROMÁNSKO-GERMÁNSKÁ / 48

Předrománské umění / 48

Karolinská renesance / 49

Otónská renesance / 49

ROMÁNSKÝ SLOH / 50

Architektura / 50

Sochařství / 52

Malířství / 52

České země v raném středověku / 53

Velká Morava / 53

Románský sloh v Českých zemích / 54

Architektura / 54

Sochařství / 56

Malířství / 56

GOTICKÝ SLOH / 57

Architektura / 58

Sochařství / 60

Malířství / 61

Gotický sloh v Českých zemích / 63

Architektura / 63

Sochařství / 67

Malířství / 69

Deskové malířství / 70

Nástěnné malířství / 71

Knižní malba / 73

NOVOVĚK / 75

RENESEANCE / 75

Italské raně renesanční umění 15. století / 75

Architektura / 76

Sochařství / 77

Malířství / 78

Italské vrcholné renesanční umění (1500-1520) / 82

Architektura / 82

Sochařství a malířství / 84

Benátské malířství / 86

Manýrismus / 88

- Německé renesanční malířství / 89**
Nizozemské renesanční malířství / 90
Renaissance v Českých zemích / 91
Rudolfinské umění / 93
- BAROKO / 95**
Itálie / 95
 Architektura / 95
 Sochařství / 96
 Malířství / 96
Francie / 97
 Architektura / 97
 Sochařství / 98
 Malířství / 98
Španělsko / 99
 Architektura / 99
 Sochařství / 99
 Malířství / 99
Nizozemské malířství 17. století / 100
Vlámské malířství / 100
Holandské malířství / 101
- Baroko v Českých zemích / 103**
 Architektura / 104
 Sochařství / 107
 Malířství / 109
Lidové umění / 111
- ROKOKO / 113**
 Architektura / 113
 Sochařství / 114
 Malířství / 114
- BAROKNÍ KLASICISMUS / 115**
- UMĚLECKÉ SMĚRY 19. STOLETÍ / 117**
- KLASICISMUS / 117**
 Architektura / 118
 Sochařství / 118
 Malířství / 118
Klasicismus v Českých zemích / 119
 Architektura / 120
 Sochařství / 120
 Malířství / 121
- ROMANTISMUS / 122**
 Architektura / 122
 Sochařství / 123
 Malířství / 123
Romantismus v Českých zemích / 125
 Architektura / 125
 Sochařství / 125
 Malířství / 126
- REALISMUS / 128**
 Architektura / 128
 Sochařství / 128
- Malířství / 128
Realismus v Českých zemích / 129
 Architektura / 129
 Sochařství / 130
 Malířství / 131
Stavba a výzdoba Národního divadla / 132
- IMPRESIONISMUS / 134**
- POSTIMPRESIONISMUS / 135**
Umění zaměřené k objektivní realitě / 136
Velká syntéza / 136
Umění vycházející ze subjektivní reality / 138
- SOCHAŘSTVÍ NA PŘELOMU STOLETÍ / 139**
- SECESE / 140**
 Architektura / 141
 Grafika / 141
 Malířství a sochařství / 143
 Umělecké řemeslo / 143
- Secsní umění v Českých zemích / 144**
 Architektura / 144
 Grafika / 144
 Malířství a sochařství / 145
- UMĚLECKÉ SMĚRY 20. STOLETÍ / 147**
- SVĚTOVÉ UMĚNÍ DO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY / 147**
FAUVISMUS / 147
EXPRESIONISMUS / 148
ABSTRAKTNÍ MALÍŘSTVÍ / 149
KUBISMUS / 151
Český kubismus / 152
FUTURISMUS A KONSTRUKTIVISMUS / 154
BAUHAUS / 156
FUNKCIONALISMUS / 156
METAFYZICKÁ MALBA / 159
DADAISMUS / 159
SURREALISMUS / 160
České umění mezi dvěma světovými válkami / 162
 Architektura / 163
 Malířství, sochařství a grafika / 165
 Dvacátá léta / 165
Realistická linie sociálního umění / 166
Poetismus / 166
 Třicátá léta / 168
Surrealismus / 168
Abstraktní umění / 168
České umění za druhé světové války / 169
- SVĚTOVÉ UMĚNÍ DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ / 172**
 Architektura / 172

MODERNÍ SLOH – MODERNÍ
REALISMUS / 174
INFORMEL A GEOMETRICKÁ
ABSTRAKCE / 175
POP-ART, NOVÁ FIGURACE,
HYPERREALISMUS / 176
KONCEPTUÁLNÍ UMĚNÍ / 178
POSTMODERNISMUS / 178

České umění po druhé světové válce / 179

Architektura / 180
Malířství a sochařství / 183
Grafika / 188
Užitě umění / 189
Ilustrace a knižní tvorba / 190
Kulturní plakát / 191
Animovaný film / 193
Jevištní výtvarnictví / 193
Tvorba hraček / 194
Sklo / 194

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍČEK / 196

SLOVNÍČEK VÝSLOVNOSTI / 204

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ EVROPSKÉ
GALERIE A MUZEA / 210

VYBRANÉ MIMOEVROPSKÉ
GALERIE A MUZEA / 214

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PRAŽSKÉ
GALERIE A MUZEA / 215

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ MIMOPRAŽSKÉ
GALERIE A MUZEA / 215

MAPKY (příloha) / 217

Je zajímavé, že v dnešní době, kdy je společností značně převládá učenlický a ekonomický, neohýbale roste zájem právě o umění, které se stále prodává více praktickému způsobu života. s nímž mnoho lidí nemůže vyrovnat, protože je nespokojeno. Lidé vyhledávají po celém světě umělecká díla dávnou zaniklých civilizací, která svou dobou přežila díky umění a péči, jichž se jim před mnoha staletími dostalo. Dnes vydávají tvůrce o životě, myšlení, činnosti a kultuře tehdejších lidí. Člověk však vyhledává i díla minulosti nezávisle nebo díla současná, protože právě v nich nachází svoje vlastní myšlenky, svoje problémy, jež přivítá naše složitá a rozporuplná doba.

Umění je součástí kultury každého národa. Kultura – soubor duchovních a hmotných hodnot – je vlastně všechno, čím člověk v příběhu dějin obohacil stav daný přírodou; proto do ní patří nejen umění a vědy, ale také náboženství, morálka, právo, politika, technika či ekonomika.

Výtvarná kultura zahrnuje tvorbu nebo výrobu hmotných předmětů v estetické hodnotou, tedy téměř všechno, co člověk vytvořil a co můžeme vnímat očima (popřípadě hmatem). Pojem estetická – krásy – je ovšem proměnlivý a značně subjektivní. Nejvyšší kategorií výtvarné kultury je výtvarné umění, které součástí patří i do kultury duchovní, protože odráží filozofické, náboženské, morální a jiné myšlení doby. Estetická funkce v něm však převažuje.

Zakládajícími obory výtvarného umění, jemuž je věnována tato učebnice, jsou architektura, sochařství, malířství a užitě umění. Oborů užitečného umění stále přibývá, odklepe naposled již tančily (knižní malba, cínářství aj.). Patří sem vodní i uštiná grafika, ale i tvorba nábytku a interiéru, zpracování nejrozličnějších materiálů jako je sklo, keramika, porcelán, kov, kámen, textil; dále například hračky, jevištní výtvarnictví, fotografie, propagační výtvarnictví, grafika vytvořená pomocí počítačů atd.